

LUMEA NÓUA.

Gazeta serioasa si voiosa, pentru toti si pentru tote.

S'a intorsu masin'a lumei, s'a intorsu cu capu 'n diosu,
Si mergu tote din protiva, anapoda si pre dosu!

Ioane

18
11
3.

Tepoviciu

V. B.

Nou'a organisatiune a Lumei noua,

seau

Schimbarea Redactoriului gazetei
seriose si voiise.

Pré iubite amice Veselia!

M'am încercat a rîde si a me înveselî!

Dar' sórtea-mi vitréga, ce in anii din urma m'a atensu cu atât'a neindurare *), — mi-a storsu umorul si mi-a lasatu amarulu, mi-a luatu voi'a si mi-a daruitu nevoia, mi-a curmatu rîsulu si mi-a inceputu plansulu, m'a despoiatu de veselia si m'a umplutu de întristare: Eu sum necapabile de voia buna, nedestoinicu de veselia si neharnicu de rîsu!

Me retragu dara din „Lumea noua“, — care si pana acum'a in mai mare parte tu o-ai stabâpanitu-o, — si o lasu ace'a pre man'a t'a! — Sbiciuesce-o, Pré-iubite amice, cu biciulu umorului teu, pentru-că se-o curatiesci de totu reulu ce se afla in celi mari si in celi mici, in celi de susu si in celi de diosu!

Sbiciuesce faciar'a si partialitatea, intocm'a că necurati'a si impilarea, si inaltia adeveratarea si ecuitatea intocm'a că curatien'a si bunatatea, — si preste totu strivesce stricatiunea si fora-deleaga si redica bunatatea si virtutea!

Sanetate si voia buna!

Niculae F. Negruțiu,
fostu Redactoriu de LUMEA NÓUA.

*) Nu cum-v'a s'a adausu la acestea loviri ale sortiei si alte loviri din alte parti!... Hei Domnule! In o lume stricata e grea misiunea ace'a de a sbiciui viciul, că scii „dreptatea ambla cu capulu spart!“ si sbiciutoriului nedreptatiei mai totu dé-un'a i-se dău de capu sbiciuirile din partea celoru sbiciuti. ... Lumea stricata iubesc numai pre ómenii cari sustienu stricatiunea, mai alesu déca ace'a se afla mai susu de noi!

Culegatoriu Ioanasiu.

Pré-iubiti Domnisiiori si Domnisiore, cetitori si cetitorie a gazetei LUMEA NÓUA!

De candu lumea e lume, ce carte omenescă Potu de săpte rele pre ómeni se-i oprésca? Povestile suntu bune, dar' fapt'a e departe, Si pré pucini urmează moral'a diatr'o carte!...

Gregorie Aleandrescu.

Praes'a a adeveritu pre deplenu cuventele de mai susu, si eu pucina sperare am de a poté face totulu pentru scóterea lumei din ogasiele immoralitatiei si nepasarei, pre cari a apucatu; — cu tote acestea in urm'a invitarei de mai susu — sperandu indreptarea baremi a celoru mai pucinu perversi — me-amu resolvatu a sbiciuí vieiul din tote castele lumei moderne, constie-mi acést'a ori-ce sacrificie spirituale ori materiale!

Apelu, dreptu-ace'a, la spriginu Domnisoru vóstre — cerêndu-ve ajutoriulu benevoitoriu intru acesta lupta întrepresa contr'a viciului!

Pretiulu de prenumeratiune remane celu de pana acum'a, si anume :

Pentru toti si pentru tote pre I anu 2 fl., pre 1/2 anu 1 fl. v. a.

Pentru prenumerantii la ori-ce fóia romana, seau si numai la „Cartile Sateanu'lui romanu“ pre I anu 1 fl., pre 1/2 anu 60 cr. v. a.

Pentru prenumerantii la „Predicatoriulu si „Cartile Sateanului romanu“ pre I anu 50 cr., pre 1/2 anu 30 cr. v. a.

Pentru colaboratori si corespondenti: gratuitu. Dupa-ce cu numerulu urmatoriu vomu incetá a tramite acesta gazeta la toti acel'a, cari nu au platit pretiulu ei, rogàmu pre toti că se tramtia cătu mai curundu pretiulu de prenumeratiune baremi pre 1/2 anu, su adres'a: „La Redactiunea gazetei ..Lumea noua.. in Szamosújvár.“

Bucuria si veselia cu voi cu toti!

VESELIA SZÉKELY ZIMBESCU,
Redactoriu de „Lumea noua.“

Va esí in 1₁₃ si 15/27 di a lunei, cu cate o saritura in totu trei-luniulu.

Cavalerulu de CARNEVALU
Nobile de CARNILEGI,
decoratu cu stéu'a luceaferului de média-nópte
pentru măritarea fetelor betrane
a moritu in $15/27$ fauru a. c.

Carnevalulu a trecutu !

A trecutu tempulu ce mărita fetele si insóra fetiorii.
Plangeti fete si fetiori !

A trecutu tempulu ce tiene in îngrigire mamele
si seracesce pre parentele.

Bucuráti-ve mame si parenti !

Ór'a a dóua-spre-diecea din nóptea $15/27$ spre
 $16/28$ fauru a pusu capetu viseloru si acceptariloru fetelor
si fetioriloru, capetu totu-odata si îngrigiriloru si
cheltueleloru mamelor si parentiloru !

Carnevalulu a trecutu, cà-ci pre pamentu tête-su
trecatórie !

Insemnáti-ve acést'a bene domnisiore si domni-
sióre !!!

Din :

SUVENIRILE CARNEVALULUI.

Blasiu, 12. fauru 1876. Ce deosebire numai
intre asta-séra si acumu !? Asta-séra toti acceptámu
cu doru si ingrigire, acumu toti ne despartímu cu
ne-lenisce si greutate. — Asta-séra toti erámu ingriati :
unele se nu vendemu petringiei, altii se nu capetámu
corfe, — si acumu toti multiamiti de petrecerea noptiei,
vaierându-ne pucinu de petioare cautàmu cu mania la
sóre, pentru-cà asia curundu a îndepartatu intunereculu
noptiei joviale si petrecatória. Asta-séra toti cercámu
oglinidle, pentru de a ne pune in ròndu : unele ghirlanide
ori buclii, altii pérulu ori mustetiele, — ér' ac-
cumu nemenea nu mai cutéza a cautá la oglinda, te-
mendu-se că ace'a i-i va tradá neodichn'a ce i-au ca-
siunatu privirea graciósa seau conversarea afabila a
cutarei gazele . . . . .

Iertáti-mi acésta digresiune pentru digresiunea
ce am iertatu si eu se-mi faca semtimentelor si cugetelor
loru mele privire farmecatória a domnisióreloru Valeri'a,
Mari'a, Aureli'a, Ann'a . . . . seau, seau . . . . seau
conversarea joviale a domnisióreloru Neti, Mariti, Elen'a
Reli, Amali'a, Corneli'a . . . .

Multiamita arangiatoriloru Georgie, Elia, Alesandru,
multiamita si publicului romanu — că balulu acesta a fostu unulu dintre celea mai splendide si mai
cercatate dintre tóte balurile ce s-au arangiatu candu-va
in Blasiu. . . . .

Câscigulu, ce a adusu acestu balu fondului studen-
tilor seraci in casu de morbu, in favorulu căror'a s'a
arangiatu, credem că e considerabilu de mare, — că
tóte acestea nu credem neci pre departe se fia asia
mare, că si câscigulu ce ni-l'a adusu noue prin uitarea
pre o nópte întrega a nefericiriloru si necasuriloru
vietiei.

Cavalerulu baletistu.

Clusiu 28. fauru 1876. — Dá că chiaru, nu
mai ast'a mi-o mai trebuitu ! Se-mi lasu cas'a leniscita
si se me ducu in lumea romana se-mi batu petioarele
si se-mi tulburu cugetele. — Si Dómne ! multa lume
romana a mai fostu adunata si vesela a mai fostu !
Si cu cuveic'a polgarésca inca erá acolo, —
dá stá singura bat'o pàrdalnic'a, că nemenea nu-si
prendé vorba cu ea, — hja , de paserile noptiei se cám
temu ómenii luminei !

Ei, vorb'a e de balulu romanu alu studentiloru
romani dela universitatea din Clusiu, tienutu in nóptea
 $15/27$ spre $16/28$ in Clusiu. — Acel'a a fostu minunatu,
veselu, stralucit, brillant — a fostu cum se cade. —

Mai antanu a fostu Concertulu filarmonicu. Au
cuventat : dd. Abs. Todea, Vas. Turcu, Ales. Popu, —
au declamat : dd. Joane Tancu, Clem. Istrate, — au
cantat : d. Paulu Tantiu si Corulu vocalu, — a cete-
ratu d. Joane Piposiu, — a fluerat (pre flueru ciobanescu) d. Joane Seusianu, — pre „Ciobanulu“ l'a
produsu d. J. C. Lugosianu, accentuandu cu deosebita
profunditate ingrigirea cu care ar'trebuise
cuprendia ciobanii lui Christosu oile cu-
ventatórie incredintate pastorireiloru.
Lauda toturor concertantiloru, concertulu a reesit
preste tóta acceptarea — mai multe momente repetien-
du-se.

A urmatu apoi joculu, care cu deosebire veselu
si preste totu nationalu cu Ardelean'a, Hatiegan'a si
Roman'a de 4 ori repetita a duratu pana in dalba
diua ; — momentulu celu mai supremu, mai patrun-
dioriu si mai înveselitoriu alu petrecerei l'au facutu
Calusieriulu si Romanulu, saltatu de 12 uni-
versitari, investiti curatu românesce. Lauda zelului

nationalu alu Magnificului profesoriu universitariu romanu dr. Gregorius Silasi, care lucra pentru representarea cu atât'a demnitate a Romanilor in aceasta cetate dîsa ungurésca, dar' intru adeveru cosmopolita!

Romanii, Ungurii si Germanii partecipanti, de-o potriva fură multiamiti cu reusirea acestui balu national impreunatu cu concertu romanu; ér' eu sagetatu la anima, junghiatu la spinare si sfarimatu la petioare cu sôre me îndepartai din cas'a veseliei, dicundu: Remasu bunu natie romane de aici!

Sicastrulu campiei.

Oradea-mare 29 fauru 1876. Balulu Ciganiloru de aici decurse cu mare veselia, pana-candu adeca decurse, dar' iute i-se puse capetu prin nesce balististi nechiamati. Acestia adeca preserară paprica sdrobbita maruntu in sal'a de dantiu, care in urm'a jocului se redică in susu in ochii farmecatori si nasurele greciose ale fermecatiloru ciurari si grecioseloru caldararicie, — in urm'a căror'a toti incepura a strènutá cumplitu. Ce privelisce minunata! O multime de balististi concertandu-se in strènutare. Hapci, hapci, hapci!!! fusera salutele de despartire ale machnitiloru faraoneni siliti a se îndepartá inca inainte de mediul noptiei la caldarele si ciurele si cele-lalte olate ale sale.

Unu privitoriu dela ferestra.

Posoniu 10 martiu 1876. Balulu Purim arangiatu de jidovii de aici in favorulu familiei Horn, reesi minunatu. Se fiti vediutu perciunii Itzigului facandu ventu Rivchehelei gracióse in dansarea polceloru râpedi! Lucru minunatu dar' ciudatu! . . . . .

Unu neperciunatu.

Afora de acestea si sute de conte neplatite, calciuni sdrobite, anime sagetate, fete maritate si altele si altele ni-a mai lasatu acestu carnevalu spre completare dupa Pasci urmatóri'a:

INVITARE DE CASATORÍA.

Un'a femeia de 28 ani, veduvita de doi ani, mama la unu pruncu micu, avendu venitul anualu de 1800 fl. v. a. si un'a locuintia comota in unu oraslu din provincia — ar' vré a se casatorí cu unu barbatu cultu, diligente si activu care se nu fia trecutu preste 50 ani si se aiba catu de pucina avere. Scopulu principalu alu acestei casatoríe, că se nu remana fora de parente si ingrigitoriu prunculu orfanu alu femeiei din cestiuine. — Femeia e de religiune rom. cath., barbatulu inse pote fi si de alta religiune, se recere inse se nu fia corruptu neci bolnavitiosu. Ea s'a impartesitu

de cea mai buna crescere, precepe tote lucrurile de casa si de culina, vorbesce francesce, nemtiesce, unguresce si pucinu si anglezesce. Consangeni nu are. E sanetosa si viòia. Intentiunea ei e seriosa, se dechira inse că Transilvania nu o va parasi sub neci unu pretestu si pentru acea aspirantele trebuie se fia seau se se faca transilvaneanu.

Doritori de a-si fondá o viéta familiară modesta dara fericita suntu avisati a se adresá la B... W... Jofefina in Clusiu seau la Redactiunea acestei fóie, trimitindu-si portretulu si descoperindu-si starea presenta cu tota confientia — pana in 30 martiu a. c.

Recentele alesu de sociu se va incunoscentia in data facandu-se tote cele de lipsa pentru de a se celebrá si ac-tulu cumunei catu mai curundu. — Ofertele neacceptate impreuna cu fotografiele alaturate se voru arde indata, pentru de a nu avea cauza de genare neacceptatii. — Avis holteiloru tomnateci!

Viersurele.

Drag'a mea cea frumosica,
Rumenele din potica —
Cene dracu le-au adusu
De pre frunte n'au ajunsu?

* * *
Seracile dragostele
Ciripescu că paserele
Pre sub tote stresinele, —
Numai sub stresin'a mea
Ciripesce voi'a reala! —

Canta puiulu cucului
In padurea Clusiului,
Neme-n lume nu-lu aude
For' Mari'a dela curte
Ea-lu aude, ea-i respunde:
Cucule ce canti cu giele —
Dór' ti fóme dór' ti sete,
Séu ti doru de codru verde?
Ér' cuculu din graiu graié:
Nu mi fome nu mi sete,

Nu mi doru de codru verde,
For' mi doru de satulu mieu:
C'am avutu trei mandre-n elu!
Un'a-n dealu a dôu'a-n vale,

Alt'a-n capulu satului
La birtulu bogatului!
Cea din dealu s'a maritatu,
Cea din vale m'a lasatu,
Cea din capulu satului
O lasu hantatarului
Ca-i punerea capului!
Astadí béo, mane me iéo,
Astadí béo pre sanetate,
Mane-mi iéo hainele-n spate

Si me ducu catra cetate
Sem capetu haine crepate,
Neci nu-su negre mohorite
Fora cumu-su mai urite!

* * *
Draga mi-a fostu dragoste,
Mai demultu nu de-acum'a,
Neci acum nu mi urita,
Fora lumea-i necasita.

* * *
Mandra draga ternevána
Tiucu-ti ochii si-o sprincéna
Si cercelulu din urechia
Cene ne-a vedé se crepe!

I. Coltoru, inv. rom.

Nu cu Ministrii Ungariei s'a intemplat!

Fiendu anuntiata pentru licitare minuenela calea ferata a Franciei, se infaciosia unu intreprinditoriu la Ministrul de comerciu de atunci Carol Remusat cu rogarea că se nu-si uite de densulu cu ocasiunea licitarei acestei căi, că-ci elu inca ar' avea in cugetu a o luá. Ministrul complexantu i-i respunse, că: déca densulu o va accepta cu conditiuni mai favorable statului, atunci pote fi securu că o va capeta insisius. — Dupa acésta intreprinditoriu se îndepartă. Preste

câte-va dile inse revení aducundu sî ofertulu pentru acésta intreprindere, care voiendu a si-o ascurá in totu modulu pre partea sâ cu condițiuni favorabile pentru sene-si, imbià sî pre Ministru cu o sumulitia de căte-vâ dieci de mîi, rogandu-lu din nou că se nu-lu uite.

„Bá te-oiu uitá!“ replică Remusat cu óre-care indignatiune, aretandu intreprindetoriului usi'a — „te voiu uitá, pentru-câ déca nu te-asiu uitá atunci mi-ar' trebuí se purcedu contr'a Domniei-tale alt'mentrea. Servitorii mei inse nu te voru uitá cì te-oru cunoșee déca inca odata ti-ai mai luá cutesanti'a a me incomodá in acestu objectu!“

Pretiul perului scade!

Femeile din Bretagne si Auvergne ducu lipse mari, pentru-câ le-a secatu mai de totu isvorulu loru de venit, care a statu in venderea pérului. Anume pre la 1852 capetáu pre unu chilogramu de péră cu câte 80 franci, mai târdiú sî câte 150 franci si in urma la 1870 trecé chilogramulu de péră cu câte 260 franci mai taridu sî cu câte 600—1000 franci, si celu blondu frumosu si pana la 3000—4000 franci. Dupa resbelulu franco-teutonu, care a seracitu pre unu tempu óre-care Franci'a, madamele luara gându de economia si incepù a folosi pérulu falsu, respective bucele de metasa si de lâna, si asia nu-e lipsa mai multu de a transportá atât'a péră, pentru care sî pretiul lui a scadiut. — Baremi de ar' conduce acésta lupta intre pérulu adeveratul si celu falsificatu la lapidarea a totu ce e streinu si nu-i donu alu naturei, pentru de a se invetiá barbatii a pretiu anim'a virtuósa ér' nu facia vapsita, si sufletul bunu ér' nu trupulu întortiolat cu metasarii si aurarii — cari învintiescu jidovimea si seracescu romanimea. Dâ Dóme mente toturor: barbatiloru si muieriloru!

CLOPOTULU LUMEI.

Tang'a — lang'a — lang'a — tang'a —
lang'a — lang'a — lang'a — tang'a.

Cucuveic'a polgarésca din Clusiu canta a perire, pentru-câ Romanii din cerculu Bradului au alesu cu unanimitate pre Romanulu Dr. Ios. Hodosiu de deputatu alu loru. Hei! hei! Cu greu se pôte impacá serman'a cucuveic'a cu portarea acelor'a, cari 'lu pefugără din tienutulu loru cu atât'a rusine si ocara!

A naibei 'su si Clericii dela universitatea din Budapest'a, — si cum nu, candu vréu se dè de golu

Redactoriu : **VESELIA SZÉKELY ZIMBESCU.**

pre lipitórele satului, jidovimea, care de atât'a tempu suge la trupulu natiunei nóstre. „J i d o v u l u t a l m u - d i s t u,“ care liè masc'a de pre faciele jidoviloru si-i aréta in tota nerusinarea loru — de a striví si ucide tóte neamurile streine de ei, in numele Domnului si a scriptureloru sante, — va esî cătu mai curundu de sub tipariu. Prenumeratiunile cu 60 cr. de unu exempl. suntu a se tramite la adres'a „Domnului Teologu Teodoru Margineanu in Budapest'a. Leopold-strasse nr. 44.“

Usur'a mare curma viéti'a, celu pucinu acést'a o-a facutu mai desu dela libertatea sugerei desevérsîte a poporului mai seracu si mai decurundu in Suciulu de diosu. Unu jidovu, venit din Galif'a cu hainele in spate mai acum'a-su căti'-va ani, supse dela poporu cu camatarí'a o avere de 10,000 fl. v. a. si contineau a serací si a striví poporulu sermanu, pana-candu in urma in 29 febr. sér'a pre la 7 óre o impuscatura ce'lui lovî in capu î-i pusa capetu speculatiunei fora de anima.

Jidovii au furatu dela banc'a din Nikolajew (in Moscovi'a) 80,000 rublii. Télharii fură prinsi inainte de a poté face cev'a specula cu banii furati.

Romanulu mai are dône socie. Afora de „Romanulu“ din Bucuresci, mai decurundu se oprirà din monarchi'a Austro-Ungara : „Volksfreund“ din Munichu si „Gartenlaube“ din Lips'a. — Avisu pressei libere !

Sultanulu Turciei a iertatu Hertiegovineniloru si Bosniciloru contributiunea pre doi ani, numai se se leniscésca. — Acest'i'a contineau a-se purecă, pentru-câ le trebue statu liberu.

Bucinulu Redactiunei.

 Banii de prenumeratiune si tóte scrisorile ce ne privescu pre noi, se se tramita: „La Redactiunea fóiei „LUMEA NÓUA“ in Szamosújvár.

Grabiti cu banii, grabiti !

Domnișoarei Lina in G. Frundia verde-a merului

Nu crede-a fetiorului ! . . . . .

Joanu G. in H. Dici „Catra ea !“

Déca tu nu me-i amâ
Eu draga me-oiu spendiurá
De créng'a unui copaci —
Vei vedé-apoi ce-o se faci !

Ei bene vei vedé : Ca e a se-a maritá! — Dar' mai bene a fi : se-o lasi focului si dorului,

C à m a i s u n t u i n l u m e f e t e ,
· T i a f l á s i t u p a r e c h i a !

Tiparita : de Moscenii lui J. Gámán in Clusiu.